

בס"ד. שיחת יום שמחת תורה, ה'תשכ"א.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.

א. ידועה השאלה בדרושי חסידות¹ בנוגע להשייכות דשמיני-עצרת ושמחת-תורה, שקבעו שמח"ת בשמע"צ דוקא (אלא שבחור"ל, מצד ספיקא דיומא, חוגגים שני ימים) — דלכאורה הי' צ"ל הזמן דשמח"ת בחג השבועות, שבו ניתנה תורה?

ואם מצד לוחות שניות — הרי גם לוחות שניות ניתנו ביום הכפורים, ולא בשמיני-עצרת?

ומבואר בזה בסידור², "שיום שמחת-תורה בא אחר יו"כ ביום י"ג, כי ד' ימים שבין יו"כ לסוכות וח' ימי הסוכה י"ב, ושמח"ת יום הי"ג, היינו לפי שי"ג מדה"ר שנמשכו ביו"כ בלוחות האחרונים .. בשמח"ת מאיר ובא אור זה .. וזהו שארז"ל³ א"ת שושנים אלא שושנים בתורה, דהיינו בשמח"ת, והיינו ג"כ בחי' שושנים שהן תליסר מכילין דרחמי שנמשך ביום הכיפורים בלוחות האחרונים".

והענין בזה:

כתיב⁴ "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים", וידוע שב"שושנים" יש ב' פירושים⁵: (א) "מה שושנה אית בה תליסר עלין כו"ו" — דקאי על י"ג מדות הרחמים, (ב) "שושנים בתורה". ומבואר בזה, שגם בתורה יש י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, שעל ידם למדים את כל ההלכות שבתורה, וי"ג מדות אלו הם כנגד י"ג מדות הרחמים.

ועפ"ז מובן, שביום הי"ג מיוהכ"פ שבו ניתנו לוחות שניות, אזי נשלם ענין התורה, ולכן קבעו אז שמח"ת.

ב. אך עדיין צריך להבין:

שמע"צ שייך לא רק לענין נתינת לוחות שניות ביוהכ"פ, אלא לכל

(1) ראה אוה"ת דרושי שמע"צ ע' א'תשעט ואילך. ועוד. הנסמן בתו"מ סה"מ תשרי ס"ע רטו ואילך.
 (2) עם דא"ח — שער האלול (רלא, א).
 (3) זח"ב כ, ב. עדר, א. וראה שבת ל, ב. וש"נ.
 (4) שה"ש ו, ג.
 (5) ראה לקו"ת ראה לג, א ואילך. ובכ"מ.
 (6) הקדמת זוהר בתחלתה.

עניני חודש תשרי — שזהו פירוש תיבת "עצרת": "כנש יהי לכוך"⁸, שבו מתכנסים ומתאספים כל הענינים שבחודש תשרי: ר"ה, עשי"ת, יוהכ"פ, ד' ימים שבין יוהכ"פ לסוכות וחג הסוכות.

ואעפ"כ לא מצינו שיעשו בשמע"צ ענין מיוחד השייך לעבודת הקבלת עול דר"ה, לעבודת התשובה דיוהכ"פ, או לנטילת ד' מינים שבחג הסוכות וכו'.

מדוע אפוא נבחר דוקא ענין השמחה על נתינת לוחות שניות, לעשות ממנו ענין מיוחד בשמע"צ?

ג. ויובן בהקדם הידוע שיש פירוש נוסף בתיבת "עצרת" — מלשון קליטה⁹, שביום זה נעשית הקליטה של כל עניני חודש תשרי:

עניני חודש תשרי הם ענינים כלליים¹⁰, ויתירה מזה — לא רק כמעלת הכלל על הפרט, שיש בו כל הפרטים, אלא שבהיותם בהכלל הרי הם באופן נעלה יותר, אלא כמעלת ההיולי, כפי שנתבאר בהמאמר¹¹ שהוא מושלל ממציאיות. והיינו, שעניני חודש תשרי הם בתכלית הריחוק מעניני כל השנה, ומצד עצמם אין להם שייכות לכל ימות השנה.

וזהו ענינו של יום שמיני עצרת — לשון קליטה — שבו נקלטים כל עניני חודש תשרי כדי שיומשכו על כל השנה.

ד. ובפרטיות יותר:

כוונת העבודה דחודש תשרי היא — שתומשך גם במעמדו ומצבו של האדם כפי שהוא במשך כל השנה.

במשך כל השנה — הרי רוב היום שקוע האדם בעסקיו, אשר, עם היותם עניני היתר, ולשם שמים כו', הרי הם עניני חול.

ואפילו מי שהוא "יושב אוהל" ועוסק בתורה, הרי בשעת הלימוד עסוק הוא בענין של שכל — אמנם שכל התורה, אבל עדיין ענין של שכל — באופן שגם הנפש הבהמית תוכל להביץ; ואילו האלקות שבתורה — אינה נרגשת אצלו בגילוי בשעת הלימוד.

אוה"ת דרושי סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרנ"ו ע' רעח.

תש"ב ע' 49. ועוד. (11) ד"ה חסידים ואנשי מעשה דיום ב' דחה"ס פ"ה (לעיל ע' 31).

(7) פינחס כט, לה.

(8) תרגום אונקלוס עה"פ.

(9) לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. צא, א.

(10) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שעט.

וכדאיתא בתניא¹², שאצל בינונים, "עיקר ההכנה לשמה לעכב הוא בתחל' הלימוד . . וכשלומד שעות הרבה רצופות יש לו להתבונן בהכנה זו הנ"ל בכל שעה ושעה עכ"פ . . כי בכל שעה שולט צירוף א' מי"ב צירופי שם הוי' ב"ה כו", אבל בשעת הלימוד עצמו, הרי הוא מונח בהשכל שבענין, ועד כדי כך, שיתכן שיהי' אצלו הרצון שמסקנת הענין תהי' מתאימה להסברא שהיתה אצלו במושכל ראשון, והיינו לפי שעבודת הבינונים אינה באופן של הפיכת הטבע (ורק צדיקים, שהם מרכבה לאלקות — מאיר אצלם אלקות לא רק בשעת עסקם בתורה, אלא גם בכל עניניהם).

אמנם, התביעה והדרישה היא — שבמשך כל השנה, בהיותו עסוק בשכל התורה, ואפילו כשעוסק בעסקיו, הנה גם אז יהי' נרגש אצלו התשובה עילאה דיוהכ"פ, "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה"¹³, וגם אז יהי' נרגש אצלו הקבלת עול דר"ה — לא רק הקב"ע שלמטה מכחות פנימיים, אלא גם הקב"ע שמצד עצם הנפש שלמעלה מכל הכחות, תאיר אצלו בשעת עסקיו במשך כל השנה, שזוהי תכלית המעלה (ע"ד המבואר¹⁴ בענין מעלת תפלת המנחה — ש"אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה"¹⁵, דהיינו שאפילו אליהו לא הי' יכול להגיע מצד עניניו לאותה מדריגה שהגיע אלי' ע"י תפלת המנחה — להיותה באמצע היום כו').

ה. אך על זה יש צורך ב"ממוצע", כדי לחבר את עניני חודש תשרי, שהם בבחי' "היולי", עם עניני כל השנה, וממוצע זה הוא יום שמע"צ.

וע"פ המבואר בכ"מ¹⁶ בנוגע לענין הממוצע, שהסיבה לכך שביכלתו להיות ממוצע ולחבר ב' ענינים היא להיותו למעלה משניהם (וכמבואר בענין "עושה שלום במרומיו"¹⁷), מובן, שכן הוא בנוגע לשמע"צ, שהסיבה לכך שבכחו לחבר את עניני חודש תשרי עם עניני כל השנה היא — להיותו למעלה משניהם, לא רק למעלה מהענינים שבכל השנה, אלא גם למעלה מעניני חודש תשרי.

וזוהו תוכן פירוש המגיד¹⁸ על הפסוק¹⁹ "ביום השמיני עצרת גו", ש"שמיני" הוא מלשון שמן, דהיינו שביום זה ישנה כל השמנונית של

(16) ראה גם ת"מ חכ"א ע' 228. וש"נ.

(17) איוב כה, ב. במדב"ר פ"ב, ח. וש"נ.
וראה תניא אגה"ק סי"ב. לקו"ת אמור לח, א.
ובכ"מ.

(18) ראה לקו"א סו"ס רס. או"ת סו"ס
ססה. ועוד. הנסמך בתו"מ סה"מ תשרי ע' רלד.

(12) פמ"א (נח, ב).

(13) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.
ובכ"מ.

(14) ראה סדה"י (בתפלת מנחה) — הובא

באוה"ת נ"ך ח"א ע' עא. סה"מ עזר"ת ע' פז.

(15) ברכות ו, ב.

חודש תשרי. והיינו, שמבלי הבט על מעלת חודש תשרי, שנקרא "חודש השביעי"¹⁹ להיותו "משובע בכל"²⁰, הנה בחודש זה גופא יש מעלה נעלית יותר בשמע"צ, שהוא בחי' שמנונית.

ומצד מעלה זו שבשמע"צ, בכחו להיות ה"ממוצע" — לקלוט את הענינים שבחודש תשרי ולהמשיכם על כל השנה כולה.

ו. ועפ"ז תוכן השייכות של שמחת תורה לשמע"צ — כי, מצד המעלה דשמע"צ שהוא נעלה יותר מכל ימי חודש תשרי, יש בו גם הענין ד"כתר תורה":

מבואר בלקו"ת²¹ בענין ג' הכתרים²², שבראש השנה הוא המשכת כתר מלכות — "כתר מלכות", כי הקבלת עול מלכות שמים שבר"ה היא מעצם הנפש (כנ"ל ס"ד); ביוהכ"פ הוא כתר כהונה — "כתר כהונה", כי עבודת יוהכ"פ היא כהן גדול דוקא; ובשמע"צ הוא כתר תורה — כי ביוהכ"פ בו ניתנו לוחות שניות, ולאחר י"ג ימים נעשה הענין ד"כתר תורה" (שלמעלה מהכתרים שלפנ"ז), עצם התורה.

ונוסף לזה ישנו בשמע"צ גם הענין ד"כתר שם טוב" ש"עולה על גביהן"²² — שמתבטא בעיקר במצוות מעשיות, וענין זה ישנו גם בתורה גופא, כמבואר בהמשך תרס"ו²³, ובשמע"צ ושמח"ת מתבטא הכתר שם טוב שבתורה ע"י השמחה והריקודים עם התורה.

ועי"ז נעשה שמע"צ גם הממוצע להמשיך את עניני חודש תשרי על כל השנה — כיון שהתורה היא בחי' "כוס של ברכה", שעל ידה נמשכים כל הענינים²⁴, כולל גם שיומשכו על כל השנה הענינים ד"כתר כהונה" ו"כתר מלכות" — שגם זה נכלל בפירוש ד"עצרת", מלשון "זה יעצר בעמיו"²⁵, שפירושו מלוכה, והיינו, שתומשך צמיחת קרן דוד, דא מלכא משיחא, אמן כן יהי רצון.

* * *

ז. מאמר ד"ה ביום השמיני עצרת תהי' לכם.

* * *

(24) ראה ד"ה ביוהשמע"צ תרצ"ה פכ"ו

(סה"מ קונטרסים ח"ב שלט, ריש ע"ב).

(25) שמואל-א ט, יז. וראה אוה"ת דרושי

שמע"צ ע' א'תשעו. ועוד. הנסמן בתו"מ

סה"מ תשרי ס"ע רכד.

(19) פינחס כט, א. ועוד.

(20) ויק"ר פכ"ט, ח.

(21) סד"ה ביום השמע"צ הא' (פג),

רע"א).

(22) אבות פ"ד מ"ג.

(23) סד"ה ביום השמע"צ (ע' שפ).

ח. המשך ההתוועדות יהי' מחר, ביום השבת, בזמן רעוא דרעוין — שהרי גם בשבת ישנו ענין השמחה, כמובא בבה"ג בשם הגאונים²⁶, והמקור לזה הוא בספרי על הפסוק²⁷ "וביום שמחתכם" — "אלו השבתות".

ובנוגע להשעות שבינתיים — הנה:

יש דעה²⁸ ש"כל שהוא מבריית המים" אינו חוצץ בפני הטבילה, להיותו ממין המים.

ולהעיר, שתורת החסידות מבארת בריבוי מקומות גם את הדעה שאין הלכה כמותה²⁹, דכיון ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים"³⁰, הרי מובן שגם דעה זו יש לה מקום בעבודה הרוחנית, אלא שמצד כמה טעמים אי אפשר שתומשך בעולם הזה הגשמי בנוגע למעשה³¹.

ועד"ז בעניננו: כאשר השעות שבינתיים חדורות בענין השמחה [וע"ד שנתבאר³² בענין שמחת בית השואבה, שהשמחה פעלה גם על השעות שבינתיים, עד שגם בזמן השינה "לא טעמנו טעם שינה"³³], הרי לא זו בלבד ששעות אלו לא יחצצו בפני הטבילה — אותיות "הביטל"³⁴, הביטול בשמחה, אלא עוד זאת, שיוסיפו בשמחה, כיון שגם הם חדורים בענין השמחה.

[לאחרי ברכת המזון אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שחלוקת "כוס של ברכה" תתקיים למחרת בעת ה"קידוש"].

<p>18. ועוד. (30) עירובין יג, ב. וש"נ. (31) ראה גם תו"מ חכ"ה ע' 70. וש"נ. (32) שיחת שמחת בית השואבה ס"ד (לעיל ע' 55). (33) סוכה נג, א. (34) סידור (עם דא"ח) שער כוונת המקוה בסופו (קנט, סע"ד).</p>	<p>(26) ראה בהנסמן בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ט ס"ע 130 ואילך, ובלקו"ש ח"ד ע' 1090 הערה 31. (27) בהעלותך יו"ד, יו"ד. וראה לקו"ש חל"ג ע' 62. וש"נ. (28) מקראות פ"ו מ"ז. ידיים פ"ב מ"ב. וראה לקו"ש חל"ה ע' 5 הערה 47. וש"נ. (29) ראה גם לקו"ש חל"ב ע' 135 הערה</p>
---	--